

สาเหตุของการต้องตั้ง นโม

หลวงปู่มั่น ภูริทัตตมหาเถระ

คัดลอกจาก http://www.thaitv3.com/what_up/bright_data/nakontam/nkt002.html

ได้มีโยมคนหนึ่ง คือ อาชญาขุนพิจารณ์ (บุญมาก) สุวรรณรงค์ เป็นผู้ช่วยสมุหบัญชีอยู่ในอำเภอพรรณานิคม บุตรของพระเสนาณรงค์ (สุวรรณ) เจ้าเมืองพรรณานิคมคนที่ 4 (และเป็นนายอำเภอพรรณานิคม คนแรกในรัชสมัยของพระเจ้าบรมโกศอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้มีมัสการถามพระอาจารย์มั่นถึงเรื่อง "นโม" ว่าเหตุใดการให้ทาน หรือการรับศีลจึงต้องตั้ง "นโม" ก่อนทุกครั้ง จะกล่าวคำถวายทาน และรับศีลเลยทีเดียวนั้นไม่ได้หรือ ?

พระอาจารย์มั่นได้เทศน์แจงเรื่อง "นโม" ให้ฟังว่า...

"เหตุใดหนอ นักปราชญ์ทั้งหลาย จะสวดก็ดีจะรับ ศีลก็ดีหรือจะทำการกุศลใดๆ ก็ดีจึงต้องตั้ง นโมก่อนจะตั้ง นโมไม่ได้เลย เมื่อเป็นเช่นนี้ นโม ก็ต้องเป็น สิ่งสำคัญ จะยกขึ้นพิจารณา ได้ความปรากฏว่า น คือธาตุน้ำ โมคือธาตุดิน พร้อมกับบทพระคาถา ขึ้นมาว่า

มาตาเปตติกสมภูโว โอทนภุมมาสุปโย

สัมภวธาตุของมารดาบิดาผสมกันจึงเป็นตัวตนขึ้นมาเมื่อคลอดจากครรภ์มารดา แล้วก็ได้รับข้าวสุกและขนมกุมมาตเป็นเครื่องเลี้ยงจึงเจริญเติบโตขึ้นมาได้

"น" เป็นธาตุ ของมารดา โม เป็นธาตุของบิดา ฉะนั้น เมื่อธาตุทั้ง 2 ผสมกันเข้าไปไฟธาตุของมารดาเคี้ยวเข้าจนได้นามว่า "กลละ" คือ น้ำมันหยดเดียว ณ ที่นี้เอง ปฏิสนธิวิญญาณเข้าถือปฏิสนธิ ได้จิต จึงได้ปฏิสนธิในธาตุ "นโม" นั้น

เมื่อจิตเข้าไปอาศัยแล้ว "กลละ" ก็ค่อยเจริญขึ้นเป็น "อัมพุชะ" คือ เป็นก้อนเลือดเจริญจากก้อนเลือดมาเป็น "ฉนะ" คือ แท่งและเปสึ คือ ชันเนื้อ แล้วขยายตัวออกคล้ายรูปจิ้งเหลน จึงเป็น ปัญจสาขา คือ แขน 2 ขา 2 หัว 1

ส่วนธาตุ "พ" คือ ลม "ธ" คือ ไฟนั้น เป็นธาตุเข้ามาอาศัยภายหลัง เพราะจิตไม่ถือเมื่อละจาก "กลละ" นั้นแล้ว กลละ ก็ต้องเข้ามาอาศัยภายหลัง เพราะจิตไม่ถือ เมื่อละจาก

กละนั้นแล้ว กลละ ก็ต้องทิ้งเปล่า หรือ สูญเปล่า ลม และไฟก็ไม่มี คนตายลมและไฟก็ดับหายสาบสูญไป จึงว่าเป็นธาตุอาศัย ข้อสำคัญจึงอยู่ที่ธาตุ ทั้ง 2 คือ นโม เป็นดั้งเดิม

ในกาลต่อมาเมื่อคลอออกมาแล้วก็ต้องอาศัย "น" มารดา "โม" บิดาเป็นผู้ทะนุถนอมกลม่อเลี้ยงเลี้ยงมา ด้วยการให้ข้าวสุก และขนมกุมมาตเป็นต้น ตลอดจนการแนะนำสั่งสอนความดีทุกอย่าง

ท่านจึงเรียกรมารดาบิดา ว่า "ปุปพจารย์" เป็นผู้สอนก่อนใคร ๆ ทั้งสิ้น มารดาบิดาเป็นผู้มีเมตตาจิตต่อบุตรธิดาจะนับจะประมาณมิได้ มรดกที่ท่านทำให้กล่าวคือ รูปกายนี้แลเป็นมรดกดั้งเดิม ทรัพย์สินเงินทองอันเป็นภายนอก ก็เป็นไปจากรูปกายนี้เอง ถ้ารูปกายนี้ไม่มีแล้วก็ทำอะไรไม่ได้ ชื่อว่าไม่มีอะไรเลย

เพราะเหตุนี้ตัวของเราทั้งตัวนี้เป็น "มูลมรดก" ของมารดาบิดาทั้งสิ้น จึงว่าคุณของท่านจะนับจะประมาณมิได้เลย ปราชญ์ทั้งหลายจึงหาได้ละทิ้งไม่

เราต้องเอาตัวเราคือ นโม ตั้งขึ้นก่อน แล้วจึงทำกิริยา หาได้แปล ต้นกิริยาไม่

มูลมรดกนี้แลเป็นต้นทุนทำการฝึกหัดปฏิบัติตน ไม่ต้องเป็นคนจนทรัพย์สำหรับทำทุนปฏิบัติ

นโม เมื่อกล่าวเพียง 2 ธาตุเท่านั้นยังไม่สมประกอบ หรือยังไม่เต็มส่วน ต้องพลิกสระพยัญชนะดังนี้ คือ เอาสระอะ จากตัว "น" มาใส่ตัว "ม" เอา สระโอะจากตัว "ม" มาใส่ตัว "น" แล้วกลับตัวมะ มาไว้หน้าตัว โน เป็น มโน แปลว่า ใจ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงได้ทั้งกายทั้งใจ เต็มตามสมควรแก่การใช้เป็นมูลฐานแห่งการปฏิบัติได้

มโน คือ ใจ นี้เป็นดั้งเดิมเป็นมหาฐานใหญ่ จะทำอะไรจะพูดอะไรก็ย่อมเป็นไปจากใจนี้ทั้งหมดได้ในพระพุทธพจน์ว่า

มโนปุปพุง คมา ชมุมา มโนเสฏฐา มโมยา

ธรรมทั้งหลายมีใจถึงก่อน มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จแล้วด้วยใจ

พระบรมศาสดาจะทรงบัญญัติพระธรรมวินัยก็ทรงบัญญัติออกไปจากใจ คือ มหาฐานนี้ทั้งสิ้น

เหตุนี้เมื่อพระสาวกผู้ได้มาพิจารณาตามจนถึงรู้สึก นโมแจ่มแจ้งแล้ว มโน ก็สุดบัญญัติ คือพ้นจากบัญญัติทั้งสิ้น สมบัติทั้งหลาย ในโลกนี้ต้องออกไปจากนโมทั้งสิ้น

ของใครก็ก่อนของใคร ต่างคนต่างถือเอาก่อนอันนี้ ถือเอาเป็นสมบัติ บัญญัติตามกระแส
แห่งน้ำ โธมะ จนเป็นอวิชาตัวก่อภพก่อชาติด้วยการไม่รู้เท่า ด้วยการหลงถือว่าตัวเป็น
เราเป็นของเราไปหมด"